

РЕШЕНИЕ

№ 385

гр. П., 14.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – П., I ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на девети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Минка П. Трънджиева

Членове: Венцислав Ст. Маратилев
Димитър П. Бозаджиев

при участието на секретаря Лилия Г. Церовска
като разгледа докладваното от Минка П. Трънджиева Въззивно гражданско дело № 20225200500540 по описа за 2022 година

Производството е по чл.258 и следващите от Граждански процесуален кодекс.

С решение на Районен съд П. , постановено по гр.д.№ 3110 по описа на съда за 2020 година е осъдено ЗК"ЛЕВ ИНС"АД, ЕИК121130788, гр. С. , бул. "С.Ш."№67А, представлявано от М.М. - Г. и П.Д. да заплати на Н. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28, И. Р. А. от гр. П., ул."Я."№17, ет.1, ап.1, Е. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28 и А. Р. И. от гр. П., ул."П.Д.П."№30 - в качеството им на наследници на Ф. А.а И., ЕГН***** - сумата от 25 000лв /двадесет и пет хиляди лева/, частичен иск от 50 000 лв., за причинени неимуществени вреди от смъртта на Н.Е. Р., ведно със законната лихва, считано от 06.11.2017г. до окончателното изплащане.

Присъдени са разноски в полза на адв. П. К. -възнаграждение в размер на 1536 лв. с ДДС на основание чл.38, ал.2 от ЗА.

В срок така постановеното решение се обжалва от ЗК"ЛЕВ ИНС"АД изцяло.

Считат, че решението е незаконосъобразно, поради противоречие с материалния и процесуален закон, необосновано - правните изводи не кореспондират с доказателствата и практиката.

Присъдената сума била недължима , като алтернативно подържат , че е

завишена.

Определеното в полза на ищцата обезщетение било недължимо и като присъдено над лимита, определен нормативно относно претенциите за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди, заявени от лица от разширения родствен кръг на пострадал от пътно-транспортно произшествие.

Считат , че определеното обезщетение е несъразмерно с оглед критериите на чл.52 от ЗЗД.

С подадената искова молба, ищеца Ф. А.а И. твърдяла, , че за нея са настъпили неимуществени вреди в резултат от смъртта на Н. Р., настъпила във връзка с ПТП от 29.10.2017 г. с л.а. „БМВ” с рег. № Р.. Ищцата била баба на починалата, като до момента на нейната смърт поддържали близки отношения. Ищцата изживявала тежко загубата на своята внучка, която е омъжена по обичаите на съответната група, не живеят от години заедно.

Не се установявало, че ищцата следва да получи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на внучката си вместо най-близките ѝ роднини - съпруг, майка и пр. доколкото нямало данни за влошени отношения с най-близките родственици на пострадалата.

Не било установено наличието на особена близост между ищцата и пострадалата, оправдаваща получаване на обезщетение наред с близките ѝ. Съществуването на добри и социално активни отношения в бита, без изяви на конфликти, не обосновавало изключителност на отношенията, такава че всеки родственик на пострадалия да получи обезщетение вместо по-близкия кръг или наред с тях. Касаело се до отношения между лица, независими личности в социално, финансово и емоционално отношение, всеки от които е създал собствен социален кръг, не са и членове на едно общо семейство, не живеят отдавна в едно домакинство.

С Постановление № 4/25.V.1961 г. Пленумът на ВС се произнесъл, че материално легитимирани за обезщетяване за неимуществени вреди са само най-близките на пострадалия - неговите низходящи (деца), съпруг и възходящи (родители), като това право не е абсолютно, тъй като проявлението на тези вреди следва да бъде установено пълно и главно. С Постановление № 5/24.XI.1969 г., Пленумът на ВС е признал право на обезщетение и на отглежданото, на неосиновено дете, съответно на отглеждания го, както и на лицето, което е съжителствало на съпружески начала с починалия при

непозволено увреждане, без да е бил сключен брак.

Както било посочено в Тълкувателно решение №1/2016г. по ТД №1/2016г. на ОСНГТК, най-близките на починалия (по смисъла на двете постановления) се ползват с право на обезщетение, тъй като поради естеството на съществуващата житейска връзка е логично да се предполага, че те търпят пряко, непосредствено и за продължителен период от време значителни по степен морални болки и страдания от загубата му. За да могат да получат обезщетение за неимуществени вреди лица извън този кръг от лица с право на обезвреда, то същите следва да са създали с починалия постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка, заради съдържанието на която търпят морални болки и страдания от смъртта му, сравними по интензитет и продължителност с болките и страданията на най-близките.

В същото Тълкувателно решение изрично се посочвало, че обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания. Това предполага оправдани очаквания за взаимна грижа и помощ, за емоционална подкрепа и доверие, и нейното отсъствие изключва проявлението на неимуществени вреди, подлежащи на обезщетяване съобразно принципа за справедливост по чл.52 ЗЗД.

Доказателства, позволяващи такива изводи не били събрани в производството.

Не се сочели ,а и не било установено да са възникнали особени житейски обстоятелства, по причина на което ищцата и пострадалата да са имали отношения с особена връзка, различни от обичайните добри отношения между сродници. Не било установено ищцата, независимо от възрастта си да е страдала например от заболяване, поради което да е била зависима изключително от грижите на пострадалата, след смъртта ѝ да няма кой да полага грижи за нея - хипотеза, при която е обосновано да се допусне, че са налице оправдани очаквания за взаимна грижа, помощ, емоционална подкрепа поради именно тези обстоятелства и техния особен характер.

Не било установено и да не е имало други родственици, поради което

между тях да е съществувала по-силна връзка.

В обжалваното съдебно решение не се съдържали правни изводи относно това кои установени по делото обстоятелства съдът е определил като особени, в различие от обстоятелствата, които определят традиционните за българското общество семейни отношения.

Същевременно, определеното парично обезщетение, присъдено ведно с компенсаторна лихва било и прекомерно в определения размер на главницата, като несправедливо.

Действащият към момента на предявяване на претенцията на ищеца §96. (1) от Преходни и заключителни разпоредби на ЗАКОН за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр. 101 от 2018 г.), в сила от 07.12.2018г., определял лимит по претенциите на лицата по чл. 493А, ал.2 от КЗ, като: „До влизането в сила на наредбата за утвърждаване на методиката по чл. 493а, ал. 2, обезщетението за претърпените неимуществени вреди на лицата по чл. 493а, ал. 4 се определя в размер до 5000 лв. но под условие на установяване на особени обстоятелства по смисъла на Тълкувателно решение № 1/2016г., постановено от ОСНГТК на ВКС на 21.06.2018г.

Възражението за съпричиняване, направено своевременно от ответника било обсъдено частично, неправилно не било отчетено като доказано от съда. Пострадалата била без колан и считат , че при наличие на колан не би настъпило увреждане с фатален край, както и ,че тя допринесла още и със знанието си ,че водача на автомобила – неин съпруг е неспособен.

Считат, че е налице съпричиняване 80%.

Поради изложеното възразяват и по размера на адвокатско възнаграждение.

Молят решението да бъде отменено и иска – отхвърлен.

В срок е постъпил писмен отговор от ответниците , чрез процесуалния им представител.

Намират жалбата за неоснователна.

Кръгът на лицата имащи право на обезщетение за причинени неимуществени вреди бил посочен в ППВС № 4/61 г. и ППВС № 5/ 69 г., като с Тълкувателно решение №1/2016г. на ОСНГТК на ВКС кръга на лицата,

имащи право да получат обезщетение за смъртта на близък е разширен. Това може да бъде „всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания“. Като се изхожда от мотивите на Тълкувателното решение следвало да се приеме, че ищцата е от кръга на лицата, които имат право на обезщетение за неимуществените вреди от смъртта на Н. Р., която е нейна внучка. В мотивите на решението било посочено, че освен най-близките на пострадалия - неговите низходящи /деца/, съпруг и възходящите /родители/, особена близка привързаност може да съществува между починалия и неговите братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения баби/дядовци и внуци, са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. В случая, между ищцата и починалата била създадена „трайна и дълбока емоционална връзка“ предвид семейните им отношения като баба и внучка, характеризираща се с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост, по смисъла на Тълкувателно решение №1/2016г. на ОСНГТК на ВКС. От смъртта на нейната внучка ищцата търпи продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

По делото била доказана не просто формална родствена връзка между загиналото момиче и нейната баба, а фактически близка и постоянна връзка, съвместни взаимни грижи /съответно отглеждане на детето от бабата, поради отсъствието на нейните родители/, както и огромното непреодолимо страдания на бабата от смъртта на Н.. Още повече, в случая грубо е нарушен естествения ред, загинала е внучката, с която бабата е била силно свързана, живеели са в общо домакинство, тя я е отгледала от съвсем малка и се е грижила за нея.

Оборено било твърдението на ответника, че не е налице изключение от обичайните отношения между баба и внук, който в случая, съгласно Тълкувателно решение № 1/2018 г. по тълкувателно дело №1/2016г. на ОСНГТК на ВКС се приема, че се дължи обезщетение за причинени вреди на определен кръг от родственици, извън кръга на най- близките. Застрахователното обезщетение съответствало на принципа на справедливостта.

Нямало безусловно признато от закона или практиката право на обезщетение за неимуществени вреди, а има въведени изисквания за факти и обстоятелства, които трябва да се съобразят и съответно да се докажат- с чл. 52 ЗЗД или друга законова разпоредба не е въведена презумпция за търпени морални вреди при конкретна загуба. След като и за най- близките се изисква такова доказване, то съответно и за разширения кръг на близки също е необходимо такова доказване. При наличие на установена трайна и дълбока семейна връзка, а не само факта на формално родство, и страдание при подобна загуба, законът и съдебната практика, а и европейските разпоредби, въвеждат изисквания за компенсиране на вредите.

Доказано било, че ищцата изключително тежко е приела смъртта на своята внучка. Загубата се отразила изключително негативно на здравословното и емоционалното ѝ състояние, търпяла е много болки и страдания във връзка с причинената смърт.

По делото съдът правилно счел, че се касае за доказани интензивни душевни страдания на ищцата, причинени от смъртта на нейната внучка, а не просто за формална родствена връзка, т.е. налице са признаците на т.нар. “изключение“ по смисъла на задължителната съдебна практика, поради което следва да определи размер на обезщетението от 25 000 лева, при отчитане на другите обстоятелства, като така определеното обезщетение не може да се оцени като завишено.

Позовават се на съдебна практика.

Присъденото обезщетение по размер не противоречало и на съдебната практика и установения лимит на отговорност.

Дори да се приеме, че разпоредбата на § 96. ал. 1 от ПЗР на ЗИД на КЗ (ДВ, бр. 101 от 2018 г.) е приложима за всички претенции, предявени след 21.06.2018 г., независимо от това по време на действие на кой кодекс е възникнало застрахователното събитие, следва да се има предвид, че тази разпоредба противоречи на правото на ЕС, доколкото е предвидена по- малка сума от посочените в чл.1. параграф 2 от Втора директива 84/5. кодифицирана с Директива 2009/103/EQ на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката "Гражданска отговорност", чиито чл.9, ал.1 предвижда, следните минимални суми: в случай на телесно увреждане — минимална застрахователна сума 1 000 000 EUR за . пострадал

или 5 000 000 EUR за събитие, независимо от броя на пострадалите; в случай на имуществени вреди—1 000 000 EUR за застрахователно събитие, независимо от броя на пострадалите.

При констатиране на това противоречие между европейското и националното право следва съдът, в рамките на своята компетентност, да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то дава на частноправните субекти, като остави без приложение евентуалните разпоредби от вътрешното право, които му противоречат, без оглед на това дали те предхождат или следват общностната правна норма, както и без да е необходимо да изиска или да изчаква отмяната на такава разпоредба по законодателен или друг конституционен ред.

Според Решение на СЕС от 24.10.2013 г. по дело C-277/12 с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstakas tiesas Senats (Латвия) с акт от 16 май 2012 г., постъпил в Съда на 1 юни 2012 г., член 3, параграф 1 от Директива 72/166 и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива 84/5, не допуска национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства, да покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в член 1, параграф 2 от Втора директива 84/5.

От събраните гласни доказателства се установявало, че връзките, които са имали помежду си ищцата и починалата, са трайни и дълбоки, характеризиращи се с взаимна обич, близост и подкрепа.

Поради смъртта на внучката си Ф. А.а И. е търпяла много болки и страдания. Установено било, че тя е отгледала внучката си, тъй като родителите ѝ често са били извън България. Към датата на ПТП Н. е била на 22 години, младо, здраво, жизнено момиче, отговорна и амбициозна, помагала е във всичко на семейството. Ф. И. е била изключително близка със своята внучка, като бабата е прекарвала всеки удобен момент с нея. Ф. И. не е могла да приеме и преодолее смъртта на внучката и тя почива в хода на процеса на 28.07.2021 г.

Със смъртта на внучката си ищцата загубила морална и физическа подкрепа, която винаги е имала и на която е разчитала. Неочакваната ѝ смърт е предизвикала значителни по интензитет негативни преживявания ,като търпените болки и страдания са се отразили изключително негативно и на здравословното ѝ състояние.

При определяне размера на обезщетението , съдът съобразил и съдебната практика.

Следвало да се има предвид, че при застраховка ”Гражданска отговорност” на автомобилистите, волята на законодателя е да се постига все по-пълно компенсиране на вредите, причинени на пострадали при ПТП, като постоянно се увеличават лимитите на отговорност, тъй като при пътни инциденти, неочаквано и несвоевременно, умират или остават с тежки увреждания, здрави, най-често млади хора, в работоспособна възраст, с много перспективи и възможности пред себе си. Затова, установените минимални лимити на отговорност на застрахователите непрекъснато се увеличават и при лимит 30 000 лв. през 2000 г., през 2005 г. лимита е 480 000 лв, а от 2006 г. установения лимит е 1 000 000 лв. - 33 пъти по-голям, от 2010 г. лимита е 5 000 000 лв., а от 2012 г. е установен минимален лимит 10 000 000 лв. /чл. 266 КЗ/, като съответно се увеличават и премиите по ЗГО. Процесното ПТП е настъпило през 2017 г., когато лимита на отговорност на застрахователя е 10 000 000 лв. Волята на законодателя е гарантиране възможността за плащане на все по- високи обезщетения и постигане на по-пълна компенсация на причинените вреди, а съдебната практика следва лимитите на отговорност. Всяка следваща година трябва да се присъждат все по-големи обезщетения, в противен случай е безсмислено постоянно да се увеличават лимитите и съответно премиите. Като не се присъждат обезщетенията, които са предвидени, то парите предназначени за пострадали, вместо да компенсират вредите им, остават само като печалби в застрахователите. Лимита не е някаква недостижима сума, той е предвиден именно, за да репарира в пълен обем нанесените вреди от морално естество, това са напълно реални и достижими суми, които следва да бъдат присъждани на пострадали с оглед тежестта на причинените увреждания. Прието било в съдебната практика, че независимо от функционално обусловената отговорност на застрахователя от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие, при определяне на дължимото застрахователно

обезщетение следва да се отчитат и конкретните икономически условия, но като ориентир за размерите на обезщетенията следва да се имат предвид и съответните нива на застрахователно покритие към релевантния за определяне на обезщетение момент.

Неоснователни били възраженията на ответника, че е налице принос от страна на починалата Н. Р.. Съдът правилно приел, че не е налице твърдяното от ответника съпричиняване.

Механизмът и причините за настъпване на процесното ПТП са установени с окончателен съдебен акт по наказателното дело, като вината, противоправността и причинната връзка на деянието с настъпилите увреждания е доказана.

Установено било от събраните по делото доказателства, че оглед на конкретния механизъм на ПТП, правилно поставен колан би бил ефективен само доколкото би задържал пострадалата към седалката и тя няма да изпадне от автомобила. Предпазния колан обаче не винаги би могъл да бъде ефективен в хода на странично търкаляне, в частност във фаза, когато е обърнат по таван /с колелата нагоре/. В такава позиция, в каквата е намерен автомобилът в случая, предпазният колан е малко вероятно да допринесе за по-благоприятен изход за живота на пътниците, респ. за пътника на предна дясна седалка - Н. И.. Заключение на вещото лице е, че с оглед механизма на ПТП, използването на предпазния колан не е имало значение за по-благоприятен изход за живота на пътниците.

Относно знанието у пострадалата, че водачът на автомобила не е притежавал свидетелство за правоуправление, същото не е съпричиняващ фактор. В тази връзка следвало да се има предвид Решение № 59/ 10.06.2011 г. на ВКС по т.д. № 286/ 2010 г. I т.о. и Решение № 16/ 04.02.2014 г. по т.д. № 1853/ 2013 г. на ВКС.

Претендират разноски.

Съдът, като прецени валидността и допустимостта на постановеното решение, за да се произнесе по съществото на спора, взе предвид следното:

В исковата си молба против ЗК Лев ИНС“ АД ищцата Ф. И., чрез процесуалния си представител твърди, че е баба на починалата, вследствие на ПТП Н.Е. Р., на 22 години.

На 29.10.2017 г., около 17.30 часа, на път II-84 между селата Ветрен дол и Братаница в посока с. Братаница, на около 200 метра след разклона за с. Лозен се движил л.а. „БМВ 318“ с рег. № Р., управляван от водача О. А. Ч., който нарушил правилата за движение по пътищата, като се движил с несъобразена скорост, загубил контрол над управляваното от него МПС, излязъл извън пътното платно в дясно по посока на движението, блъснал се в крайпътно дърво и се преобърнал в дясната пътна лента. На задната седалка на автомобила се е возила Н.Е. Р., която вследствие на удара е получила телесни повреди, била е настанена в болница и по-късно е починала.

По случая било образувано НОХД № 325/ 2018 г. по описа на Окръжен съд - П.. О. А. Ч. бил признат за виновен влязла в сила Присъда № 42/ 11.09.2018 г. по НОХД № 325/ 2018 г. по описа на Окръжен съд - П. в това, че е осъществил състава на престъпление по чл. 343, ал. 3. б. „б“ вр. с ал. 1. б. „в“ вр. чл. 342, ал. 1 от Н, като е нарушил разпоредбите на чл. 20 ал. 1 и чл. 21, ал. 1 от ЗДвП.

В хода на наказателното производство безспорно било установено, че причина за настъпването на процесното ПТП е управлението с превишена скорост от виновния водач и загубата на контрол над лекия автомобил, вследствие на което излиза извън пътното платно и се блъска в крайпътно дърво. Констатирано е още, че в случая О. Ч. е бил неспособен водач и е шофирал след употребата на наркотични вещества. Влязлата в сила присъда на наказателния съд е задължителна за гражданския съд, който разглежда гражданските последици от деянието, относно това, дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца. Съществувала пряка причинна връзка между деянието на водача на лекия автомобил О. А. Ч. и настъпилите обществено опасни последици - причинената смърт на Н.Е. Р..

За увреждащия л.а. „БМВ 318“ с рег. №Р., управляван от водача О. А. Ч., имало сключена застраховка “Гражданска отговорност” по застрахователна полица BG/22/117001999518/18.07.2017 г., със срок на валидност една година, считано от 18.07.2017 г. до 18.07.2018 г. при ответника. По силата на този договор, застрахователят покрива отговорността на застрахованите лица за причинените от тях неимуществени и имуществени вреди на трети лица, свързани с притежаването и използването на МПС, в размер на 10 000 000 лв., която сума представлява минималният размер на

обезщетението за неимуществени вреди по задължителната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите за 2017 г. при повече от едно увредено лице, какъвто е конкретния случай.

В конкретния случай, съгласно разпоредбата на чл. 380 от КЗ, пострадалата е предявила претенцията си за изплащане на обезщетение пред ЗК „Лев Инс” АД, като са представени всички документи, с които разполага. Заведена била щета с № 0000-1000-61-17- 7812, по която застрахователят към настоящия момент не е изплатил обезщетение. С оглед на изложеното, в случая са налице предпоставките за ангажиране отговорността на ЗК „Лев Инс” АД за причинените неимуществени вреди на ищцата.

Ищцата Ф. А.а И. била баба на починалата Н.Е. Р.. Смъртта на Н. и причинила неописуема мъка, душевни болки и страдания. Към датата на ПТП Н. е била на 22 години, младо, здраво, жизнено момиче, отговорна и амбициозна, помагала е във всичко на семейството. Ищцата е била изключително близка със своята внучка, като бабата е прекарвала всеки удобен момент с нея. Тя е помагала активно в грижите за малката Н., в резултат на което по между им е съществувало особено силно чувство на обич, уважение, взаимна подкрепа и всеотдайност. Ищцата не можела да приеме и преодолее случилото се, мъката ѝ е огромна. Покосен е един човешки живот, който едва е започнал, прекършени са всички мечти и надежди на бабата, свързани с нейната внучка, изчезнал е смисъла на живота ѝ. Моралните страдания на, претърпяната скръб от невъзвратимата загуба били огромни и неописуеми и ще я съпътстват през целия ѝ живот.

Съгласно чл. 432 от КЗ увреденият има право на пряк иск срещу застрахователната компания отговорна по задължителната застраховка “Гражданска отговорност”, поради което за ищцата бил налице правен интерес да иска от съда определяне на справедлив размер на обезщетението за причинените ѝ неимуществени вреди. Претендираната сума била съобразена от една страна с принципа на справедливост, с оглед действително претърпените болки и страдание от причинената смърт на нейната внучка, а от друга страна с лимита на отговорност на застрахователната компания по ЗГО и съдебната практика при компенсиране на вреди от този вид.

Молят да бъде осъден ответника ЗК „Лев Инс” АД да заплати на Ф. А.а И. сумата от 5 000 лв., частичен иск от 50 000 лв. за причинените ѝ

неимуществени вреди от смъртта на внучката й Н.Е. Р..

Претендират законна лихва върху сумата, считано от 06.11.2017г. - датата на която изтича срока по чл.429, ал.3 от КЗ, врс.чл.430, ал.1 от КЗ до окончателното изплащане на сумата.

Претендира разноски при условията на чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА, заедно с ДДС.

В срок е постъпил писмен отговор.

Ответното дружество оспорва допустимостта и основателността на исковете.

Считат, че не са налице предпоставките , предвидени в чл. 496 от Кодекса за застраховането.

Съгласно чл. 496, ал. 2, т. 2, б.“б)” от Кодекса за застраховането увреденото лице, спрямо което застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетение пряко от застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при спазване на изискванията на чл. 380 от ГПК, което същевременно и по смисъла на чл. 498 от КЗ е предпоставка за предявяване на претенцията пред съда. В настоящият случай, преди предявяване на исковата молба пред застрахователя е отправена претенция от Ф. А.а И. за доброволно уреждане на отношенията като не са представени доказателства за твърдяната родствена връзка и въобще по основанията на претенцията за трето правоимащо лице, поради което исковата претенция е недопустима.

Предявеният иск бил изцяло неоснователен.

Ищцата нямала право на обезвреда за неимуществени вреди поради загуба на близък. Оспорена е родствената връзка между ищцата и пострадалата. По делото не били представени официални документи - удостоверение за родствени връзки, удостоверяващо такива.

Нямало в исковата молба твърдения, че ищцата следва да получи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на лицето, сочено за нейна внучка вместо най-близките роднини на пострадалата, доколкото не се твърди те да са били в обтегнати отношенията или пък такива да не съществуват.

Не се твърдяло да е налице особена близост с пострадалата, оправдаваща получаване на обезщетение наред с близките на пострадалата.

Като нямало твърдения ищцата да няма близки - съпруг, майка и пр. или поради житейски обстоятелства да е имала отношения на особена близост, които да обосновават житейска връзка, различна от обичайната между баба и внучка.

Ищцата не била наследник на пострадалата по права линия, като не се установява и родствена връзка между тях. Пострадалата оставила наследник Е. Р. И. - майка и е предявена претенция от неин доведен баща - И.И., които са лица от кръга с право на обезвреда по реда на ППВС №4/1968г.

Ищцата не била сред най-близкия кръг на пострадалата, като не са налице и заявени конкретни житейски обстоятелства, поради които привързаността между баба и внучка да е станала толкова силна, че смъртта на пострадалата да е довела у ищеца до значителни морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за тази родствена връзка и характерните за съдържанието ѝ отношения.

Оспорват твърденията за наличие на отношения, различни от нормално присъщите между ищцата и пострадалото лице, настъпили от проявление на особени житейски обстоятелства, които да обосновават да се направи изключение от общото правило, че се дължи обезщетение за неимуществени вреди в случай на смърт само на най-близките на починалия.

Оспорен е и механизма на ПТП, както и причинените във връзка с посочения механизъм телесни увреждания на сродницата на ищцата при и по повод на настъпилото събитие, довели до леталния изход.

Прави се довод за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалата, изразяващо се в неизползване на инерционен обезопасителен колан по реда на чл. 137а от ЗДвП, поради което е настъпил вредоносния резултат. Основна причина за настъпилите увреждания на пострадалата, поради които е настъпила нейната смърт било непоставянето на обезопасителен колан, което обуславяло приложението на чл.52 ал.1 от ЗЗД, съответно водело до намаляване на обезщетението.

Обстоятелството, че има признат за виновен за настъпване на пътнотранспортно произшествие не водело до автоматично negliжиране на собствения принос на сродницата на ищцата за настъпване на вредоносния резултат.

Виновният водач и пострадалата се познавали добре и са близки, наказателния съд приел, че са живели заедно, на съпружески начала.

Решението да бъде превозвана от водач, за когото е в известност, че няма свидетелство за управление на моторно превозно средство и с движение с превишена скорост без да вземе отношение към този факт е взето от пострадалата и така тя се е поставила в риск от настъпване на неблагоприятно за нея събитие.

Оспорва се дължимостта на лихви за посочения период.

Поради непредставяне на всички необходими доказателства за приключване на щетата по доброволен ред, срокът за произнасяне не е изтекъл и към настоящия момент, както и съгласно чл.409 от КЗ, лихва не следва да бъде присъждана.

Оспорват изцяло претенцията за присъждане и на законна лихва, като неоснователна.

Направено е и възражение за погасителна давност по отношение претенцията за лихви.

Оспорва се иска и по размер , като прекомерно завишен в противоречие с принципа за справедливост, прогласен в чл. 52 от ЗЗД.

Размерът на исковата претенция бил прекомерно завишен и предвид момента на настъпване на транспортния инцидент - 2017г. Поради отдалечеността във времето на настъпване на смъртта и момента на предявяване на претенцията - вече 4 г. след настъпване на произшествието, житейски логично и обосновано е ищцата да търпи по- малки като интензитет негативни изживявания в по-късен момент.

По молба на ответника е конституирано в процеса трето лице – помагач, водач на лекия автомобил О. А. Ч.. Макар да е представляван от адвокат О. Ч. не е изразил никакво становище по иска.

В хода на производството и е настъпила смъртта на ищцата Ф. А.а И. и в производството са конституирани нейните наследници Н. И. , И. А., Е. Р. и А. И., които са участвали в процеса ,чрез процесуалния си представител и подържат претенцията.

В съдебно заседание на 8.02.2022 година е допуснато изменение на иска , изразяващо се в неговото увеличение до размер на 25 000 лева , като

частичен иск от 50 000 лева.

Съдът , като прецени доказателствата по делото и доводите на страните , прие за установено следното:

Предявен е иск с правно основание чл.432 от КЗ.

Не се спори по делото , видно е и от представеното решение на ВКС по к.н.д № 155/ 2019 година от 3.04.2019 година , че О. А. Ч. е признат за виновен с влязла в сила присъда № 42/ 11.09.2018 г. по НОХД № 325/ 2018 г. по описа на Окръжен съд - П. в това, че осъществил състава на престъпление по чл. 343, ал. 3. б. „б“ вр. с ал. 1. б. „в“ вр. чл. 342, ал. 1 от НК, като е нарушил разпоредбите на чл. 20. ал. 1 и чл. 21, ал. 1 от ЗДвП. При това ПТП е причинена смъртта на Н.Е. Р. на 29.10.2017г. Изменение е претърпяла присъдата след произнасянето на въззивната инстанция относно размера на наказанието.

В хода на наказателното производство видно и от квалификацията и мотивите на върховната съдебна инстанция е прието, че причина за настъпването на ПТП е управлението с превишена скорост от страна на виновния водач и загубата на контрол над лекия автомобил, вследствие на което той е излязъл извън пътното платно и се е блъснал в крайпътно дърво. Безспорно е, че О. Ч. е бил неспособен водач и е шофирал след употребата на наркотични вещества.

Не се спори още по делото ,че автомобила ,с който е предизвикано ПТП е имал задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в ЗК „Лев Инс“ АД с полица №BG/22/117001999518/18.07.2017 г., със срок на валидност от 18.07.2017 г. до 18.07.2018 г.

Видно е още от представените по делото писмени доказателства , че към застрахователя е отправено заявление от ищцата към преписка по щета № 0000-1000-61-7-7812 на 23.01.2020 година.

Застрахователя е отговорил на това искане, сочейки ,че поради липса на доказателства за трайна и дълбока емоционална връзка между претендиращия и загиналата ,няма основание за определяне на застрахователно обезщетение. Изразили са готовност при представяне на доказателства да преразгледат становището си.

Това съдържание е дало основание на ответника да оспори допустимостта на иска в първоинстанционното производство ,като доводи по този въпрос не се съдържат във въззивната жалба. Безспорно в срока по чл.496 от КЗ плащане не направено , поради което съдът счита , че иска е допустим съобразно изискванията на чл.498 ал.3 от КЗ.

Видно от представените доказателства по делото единствен наследник на починалата при ПТП Н.Е. И. е нейната майка Е. Р. И..Последната е една от дъщерите на Ф. И., тоест установено е по делото , че ищцата е баба на Н. И..

По делото е прието заключение на комплексна авто- техническа и съдебно – медицинска експертиза.

Експерта е описал механизма на ПТП, отчетел е данните по делото , че не са установени така наречените „коланни“ травми при починалата Н. И., тоест тя е била без предпазен колан. Като се съобрази обаче ,че автомобила е бил с прибран покрив и че е установено странично търкаляне на автомобила ,то заключението на експерта е ,че при правилно поставен предпазен колан вероятността от различен изход за живота на пострадалата е незначителна. Това би довело само до задържането и към седалката, тъй като тялото и е намерено на един метър пред автомобила , но не би спомогнало за запазване на живота и. Загинал е возещия са на седалката до шофьора пътник , въпреки поставения предпазен колан.

Това становище е подържано от експертите и в съдебното заседание.

За обстоятелствата , при които е настъпило произшествието е депозирал показания св. К.. Той се е движел в същата посока и е видял автомобила , управляван от Ч. , който се е движел с висока скорост и е правил изпреварвания. Видял удара на автомобила , мисли ,че в крайпътно дърво ,както и ,че нещо изхвърчало от автомобила на пътно платно и мисли, че това е бил някакъв човек.

Събрани са гласни доказателства , относно отношенията между починалата Н. и ищцата – нейна баба. Разпитани са свидетелките М. и М. , като и двете нямат родствени отношения с ищцата.

И двете установяват ,че починалата Н. е била първото внуче на ищцата Ф. И. и тя много се грижела за нея. Тъй като родителите и често пътували извън страната и отсъствали по няколко месеца ,бабата се грижела за Н.. Живеели в един апартамент и бабата правела закуска и носела на внучката с в училище. Другите внуци на Ф. живеели отделно само Н. живеела при нея. Ищцата много тежко понесла смъртта на внучката си и всеки ден ходела на гроба и.

При така приетата фактическа обстановка , идентична с приетата от първоинстанционния съд , въззивната инстанция намира ,че предявеният иск е доказан по основание.

От ответниците се оспорва на първо място правото на ищцата да претендира обезщетение за причинените и неимуществени вреди от смъртта на внучката и.

Прието е в ТР № 1/2018 година по т.д.№ 1/2016 година на ОСНГТК , че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.V.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и

дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди.

В мотивите си съдът приема , че особено близка привързаност може да съществува между починалия и негови братя и сестри, баби/дядовци и внуци. В традиционните за българското общество семейни отношения братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг. Връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик.

Наличието на особено близка житейска връзка, даваща основание за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от смърт, следва да се преценява от съда във всеки отделен случай въз основа на фактите и доказателствата по делото. Обезщетение следва да се присъди само тогава, когато от доказателствата може да се направи несъмнен извод, че лицето, което претендира обезщетение, е провело пълно и главно доказване за съществуването на трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и за настъпили в резултат на неговата смърт сериозни (като интензитет и продължителност) морални болки и страдания.

Въззивната инстанция изцяло споделя мотивите на първоинстанционния съд , че именно такъв вид близка житейска връзка , отличаваща се със своята изключителност от нормалните родствени отношения е била възникнала между ищцата и нейната внучка. Те са живели заедно , като именно ищцата е полагала през значителна част от времето грижите за починалата Н. ,като дете.

Изживяванията и след смъртта на Н. , установени от гласните доказателства ,в известна степен и влошаването на здравословното и състояние и смъртта ,са показателни за вида на отношенията им ,

дълбочината на взаимната им привързаност. Представителят на ответника поддържа ,че Н. е установила свои живот и е заживяла в друг дом , като инцидентно се е виждала с баба си. Такива обстоятелства по делото не са установени.

В константната практика на ВКС, обективизирана в решение № 17 от 16.03.2021г. по т. д. № 291/2020г. на ВКС, ТК, II т.о., решение № 92 от 17.11.2020г. по т. д. № 1275/2019г. на ВКС, ТК, II т.о., решение 45 от 10.05.2021г. по т. д. № 370/2020г. на ВКС, ТК, II т.о., е прието, че за да е налице особено близка връзка, е необходимо, освен формалното родство с произтичащата от него близост между лицата, да са се проявили конкретни житейски обстоятелства, обусловили създаването на по – голяма от близостта, считана за нормална за съответната родствена връзка. Прието е, че житейските ситуации и обстоятелства, придаващи на определена родствена връзка характеристиката на изключителна, не могат да бъдат изброени изчерпателно, но като примерни ситуации за възникване на такава връзка могат да се посочат продължителното отглеждане и възпитание на внук от баба/ дядо по причина на заболяване, смърт, дезинтересиране от детето или работа на родителя/ родителите в чужбина, трайно полагане на грижи за бабата/ дядото от внука, вместо от неговите родители.

Отчитайки това , съдът приема, че на ищцата се дължи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на нейната внучка.

Ответникът е направил възражение по смисъла на чл.51 ал.2 от ЗЗД ,като счита ,че пострадалата е допринесла за престъпния резултат ,понеже не е била поставила предпазен колан , както и ,че се качила в автомобил , управляван от неправопособен водач.

Последователна е съдебната практика , според която само по себе си нарушението на установените в ЗДвП и ППЗДвП правила за движение по пътищата не е основание да се приеме съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия, водещо до намаляване на дължимото се за същия обезщетение. Необходимо е нарушението да е в пряка причинна връзка с настъпилия вредоносен резултат, т.е. последният да е негово следствие, тъй като приложението на правилото на чл.51, ал.2 от ЗЗД е обусловено от наличието на причинна връзка между вредоносния резултат и поведението на пострадалия, с което той обективно е създал предпоставки и/или възможност

за настъпване на увреждането. Прието е, че приносът трябва да е конкретен – да се изразява в извършването на определени действия или въздържане от такива от страна на пострадалото лице, както и да е доказан, а не хипотетично предполагаем. Не е установено по делото, с оглед начина на настъпване на събитието, липсата на правоспособност за управление на МПС на водача, при който е пътувал пострадалият, да е в причинна връзка с настъпването на вредите. Още повече не е установено знание у пострадалата за това обстоятелство и съзнателно от нейна страна поставяне в риск при предприемане на пътуване с този водач. Представителят на ответника поддържа, че е налице такова знание, тъй като в наказателното производство имало данни, че Н. И. и живеела на семейни начала с водача на автомобила. Това не е установено по надлежен ред в това производство, дори и в мотивите на касационната инстанция, произнесла се в наказателното производство не се съдържат такива данни. Този довод почива единствено и само на предположения.

В съответствие с постоянната практика на ВКС е и приетото от първоинстанционния съд, че макар и пострадалият да е бил без поставен предпазен колан, не е доказано съпричиняване, тъй като не са налице данни, че при поставен колан не биха настъпили същите по вид и степен увреждания, несъвместими с живота. Според разрешенията в решение №206 от 12.03.2010г. по т.д.№35/2009г. на ВКС, II т. о., решение №98 от 24.06.2013г. по т.д.№596/2012г. на ВКС, II т.о., решение №171 от 10.10.2013г. по т.д.№629/2012г. на ВКС, II т.о., решение №169 от 02.10.2013г. по т.д. №1643/2013г. на ВКС, II т.о., само обстоятелството, че пострадалият при ПТП пътник не е ползвал предпазен колан, не е достатъчно, за да се приложи разпоредбата на чл.51 ал.2 от ЗЗД. В тези случаи намаляването на обезщетението за вреди на основание чл.51 ал.2 от ЗЗД е допустимо само ако са събрани категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или биха били в по-малък обем, ако по време на произшествието пострадалият е ползвал предпазен колан, като тежестта за установяване на тези обстоятелства е върху страната, която твърди, че е налице съпричиняване.

Макар и относима към процесния случай, съобразно момента на настъпване на ПТП, разпоредбата на [§ 96, ал. 1 от ПЗР КЗ](#), предвиждаща максимален размер от 5 000 лв. за обезщетяване на разширения кръг лица, между които попадат братята и сестрите, не следва да бъде приложена, тъй

като противоречи на правото на Европейския съюз (ЕС) и на практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС). Съдът съобрази решение на СЕС от 24.10.2013 г. по дело С – 277/12 с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstakas tiesas Senats (Л.), в което е прието, че член 3, § 1 от Директива 72/166 и член 1, § 1 и § 2 от Втора директива 84/5, не допускат национална правна уредба, съгласно която задължителната застраховка "Гражданска отговорност" при използването на моторни превозни средства, да покрива обезщетението за неимуществени вреди, дължимо съгласно националната правна уредба на гражданската отговорност за смъртта на близки членове на семейството, настъпила при пътнотранспортно произшествие, само до определена максимална сума, която е по-малка от посочените в чл. 1, § 2 от Втора директива 84/5.

Иска е предявен като частичен – 25000 лева от общ размер 50 000 лева.

За да присъди обезщетение от 25 000 лева, съдът е изложил бланкетни мотиви , като е приел, че се дължи обезщетение , така както е претендирано , като не се съдържат съображения , относно това , че претенцията е предявена като частичен иск.

Като краен резултат , въззивната инстанция намира че решението е правилно и на ищите в качеството им на наследници на Ф. И. се дължи именно обезщетение в размер на 25000 лева и този размер се явява справедлив и обезщетява изцяло претърпените от първоначалната ищца неимуществени вреди.

За да приеме , че този размер е справедлив , съдът съобрази младата възраст на починалата , характера на отношенията между ищцата и нейната внучка, обстоятелството , че все пак пострадалата е имала родители, а от друга страна ищцата има и други близки. Последното съдът обсъжда , поради това , че няма данни по делото ищцата да е разчитала за помощ и подкрепа единствено на тази си внучка.

Установено е по делото , че ищцата, която е имала усложнено здравословно състояние е понесла тежко смъртта на своята внучка , всеки ден ходела на гроба и.

Като съобрази всичко това , отчете обстоятелството , че ПТП е настъпило през 2017 година, съответно съобрази конкретната социално – икономическа обстановка към този момент , съдът намира , че присъдената от

първоинстанционния съд сума е справедливо обезщетение за търпените от ищцата – баба на пострадалата ,неимуществени вреди.

Ответникът е направил възражение и за погасителна давност по отношение на претенцията за лихви. Претенцията за лихви е предявена от начален момент , въз основа на презумпцията ,че застрахования е уведомил застрахователя в седемневния срок , каквото е било задължението му по чл.430 от КЗ.

Доказателства по делото не са представени , тоест не е известно дали и кога застрахования е уведомил застрахователя.

В хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“ в застрахователната сума по чл.429 от КЗ се включва дължимото от застрахования спрямо увреденото лице обезщетение за забава от момента на уведомяването респективно от момента на предявяване на претенцията от увреденото лице пред застрахователя.

Съобразно доказателствата в настоящия случай , то следва лихва да се присъди от момента на предявяване претенция пред застрахователя , а това видно от данните по делото е 23.01.2020 година.

Решението в частта , с която е присъдена лихва върху обезщетението от 6.11.2017 година до този момент следва да бъде отменено и претенцията – отхвърлена.

В останалата част , като правилно , при условията на чл.272 от ГПК решението следва да бъде потвърдено.

На представляващия ответниците адвокат при условията на чл.38 ал.2 от ЗА се дължат разноски в същия размер , като определения от първоинстанционния съд .

Мотивиран от изложеното, Пазарджишки окръжен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение на Районен съд П. , постановено по гр.д.№ 3110 по описа на съда за 2020 година е осъдено ЗК"ЛЕВ ИНС"АД, ЕИК121130788, гр. С. , бул. "С.Ш."№67А, представлявано от М.М. - Г. и П.Д. да заплати на Н. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28, И. Р. А. от гр. П., ул."Я."№17, ет.1, ап.1, Е. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28 и А. Р. И. от гр. П., ул."П.Д.П."№30 - в качеството им на наследници на Ф. А.а И., законната лихва, върху главницата, считано от 06.11.2017г. до 23.01.2020 г. ,като ОТХВЪРЛЯ иска за законна лихва за забава върху главницата за този период.

ПОТВЪРЖДАВА решението ,в частта , с която е осъдено ЗК"ЛЕВ ИНС"АД, ЕИК121130788, гр. С. , бул. "С.Ш."№67А, представлявано от М.М. - Г. и П.Д. да заплати на Н. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28, И. Р. А. от гр. П., ул."Я."№17, ет.1, ап.1, Е. Р. И. от гр. П., ул."Б."№37, ет.2, ап.28 и А. Р. И. от гр. П., ул."П.Д.П."№30 - в качеството им на наследници на Ф. А.а И., ЕГН***** - сумата от 25 000лв /двадесет и пет хиляди лева/, обезщетение за причинени неимуществени вреди от смъртта на Н.Е. Р., ведно със законна лихва от 23.01.2020 година до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА ЗК"ЛЕВ ИНС"АД, ЕИК121130788, гр.С., бул."С.Ш."№67А, представлявано от М.М. -

Г. и П.Д. да заплати адв.П. К. възнаграждение в размер на 1536лв с ДДС на основание чл.38, ал.2 от ЗА.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____